● *Юбилей*

«Ачалăх иртнĕ вырăн тĕлĕпе...»

Чăваш халăх поэчĕн, Чăваш Республикин Патшалăх премийĕн лауреачĕн, Чăваш Республикин искусствăсен тава тивĕçлĕ деятелĕн сăввисене çĕр-шыври тĕрлĕ халăх чĕлхине тата итальянла, французла, акăлчанла, полякла куçарнă. Вăл вун пилĕк кĕнеке тата «Ахăрсамана» сăвăлла трагеди авторĕ.

Николай Аверкиевич Исмуков наукăра та палăрнă çын. Урал патшалăх университетне /Свердловск/ пĕтернĕ хыççăн аспирантурăра тата докторантурăра /Мускав/ вĕреннĕ. Философи категорийĕпе, синергетика, наци культури тата ытти ыйтупа пилĕк монографи, нумай-нумай статья çырнă. Философи наукисен докторĕ, профессор, Раççей Федерацийĕн професси вĕрентĕвĕн хисеплĕ ĕçченĕ, Раççей Социаллă наукăсен академийĕн академикĕ. Хальхи вăхăтра – Шупашкарти коопераци институчĕн деканĕ.

«Хыпар» хаçат Николай Исмукова 70 çулхи юбилейпе ăшшăн саламлать, ырлăх-сывлăх, ăнăçу, çитĕнӳ сунать.

Паян эпир вулакансене хисеплĕ поэтăмăр тĕрлĕ вăхăтра тата тĕрлĕ çĕрте çырнă сăввисемпе паллаштаратпăр.

Çурхи тĕнче

Хĕвел куçа йăмăхтарать:
Пайăркисем ытла та каскăн.
Аппа пир тăрăхĕ сарать
Шур юр пек шур
чаршав тумашкăн.

Ула кушак пек çул ула.
Хуралчĕ Арапуç кĕперĕ.
Хуракăш çулĕ пек юлать
Сукмак, хир урлă
хывнăскерĕ.

Пĕр ăшăтать, пĕр сивĕтет
Çурхи çанталăк –
йăлăнтармăш,
Анчах ман чунăм хĕпĕртет:
Хĕртет хĕвел –
çу кунĕн амăш.

Çак ирĕклĕ çурхи тĕнче
Улăштарать пек хамăра та, –
Эп пĕчĕк аслăк тăрринчен
Мĕн пур çут тĕнчене
куратăп.

Аслă Арапуç,
1956 ç.

Черкес çĕрĕнче

Ман сана, юлташ, хам ăссăн
Ăс çӳпçи теес килет:
Шухăшусемпе – философ,
Юррупа чăн-чăн поэт.

Ахаль мар çунаççĕ ăсшăн
Куçусем çап-çут черккен.
Тĕнчене йăлтах курасшăн
Çуралайнă-мĕн черкес.

Тĕлĕнсе кайса пăхмалăх
Пур çĕр-шывăмăр паян.
Савăнса пăхса утмалăх
Черкес çĕрĕ те пуян.

Аслаçу пек шурă çӳçлĕ
Çав мăнаçлă тусенчен
Ма пĕри çеç шĕвĕр вĕçлĕ?
Тен, Парнас вăл сирĕн,
тен...

Ай, чĕлхӳ япшар та тăчă:
Тусене тухатнăçем
Вĕсенчен пулса та тăчĕç
Ылтăн-кĕмĕл куписем!

Чăн та, пит хитре ӳкерчĕк, –
Аултан тухса çил пек
Карагезĕпе вĕçтерчĕ
Кăвак ту умне Казбек.

«Хура ту» енчен çу каçĕ
Айлăма шуса ансан
Пикесем вăййа тухаççĕ
Акăшсем пек ярăнса.

Ашшĕсен ятне ямаççĕ
Кăйкăр куçлă йĕкĕтсем –
Еплерех вĕсем ташлаççĕ
Чĕрне вĕççĕн çĕкленсе!

Аван мар тесе эп тăмăп –
Тăпăр-тăпăр ташшăма
Чăвашла хуçса кăтартăп
Хамăн тус-юлташăма.

Йăмăку, Кави, шап-шурă
Аркă сыпнă кĕпепе
Шыв юххи пек тикĕс шурĕ
Савăк кĕвĕ майĕпе.

Шкул вĕреннĕ чух тухатнăн,
Вут хыптарнăн чунăмра
Эп вилсе кайса юратнă
Бэла мар-и ман умра?

Маларах тĕл пулаймарăм,
Хитре йăмăкăм, сана.
Çăмăл тунсăхăм, мăнтарăн,
Темшĕн халь хĕсет чуна...

Пур пĕрех черкес пикишĕн
Савăнатăп, тупата.
Ĕлĕкхи хĕрсен шăпишĕн
Хурланса илеп тата.

Тарават, якши ту çĕрĕ!
Пур пĕр чун туртать киле...
Шур саппунлă чăваш хĕрĕ
Тăтăшах аса килет.

Черкес çĕр-шывĕ,
1960 ç.

Кун-çул утăмĕсем

I

Çамрăк чух пыраттăм
вăхăтран малта:
Урхамах пек çивĕч,
шухă ĕмĕте
Çăварлăхламасăр
таканлаттăм та
Ыткăнаттăм тĕпсĕр,
вĕççĕр инçете.

Кăмăла мĕн килнĕ е
килсех пĕтмен -
Çитнĕ, курнă, çĕннĕ,
илнĕ эп ăна.
Йывăрлăх мĕскер вăл? –
эп ăна пĕлмен,
Çул çинчех сипленĕ
тарăн сурана.

Çула май эп татнă
шур чечексене,
Хĕрлине хăварнă,
хурине курман.
Укăлчан сăрланă
сарă хапхине –
Чухласах-и, çук-и –
хыçăмран хупман.

Ӳкнисем – çухалнă,
çухални – тек çук.
Ман ура айне, ав,
ӳкнĕ вăхăт та.
Кирлĕ мар çур пурнăç, кирлĕ
мар çур çул, –
Чапĕ те хисепĕ –
пĕтĕмпех малта.

II

Вăтăрта пыраттăм вăхăтпа
пĕр тан,
Ĕлкĕрсе çӳреттĕм
урхамахăма.
Йăнăшнă пулсан та пĕр
тĕлте пĕртак,
Хам шăпа хуçийĕ пулнă
эп хамах.

Вăй питти этемшĕн инкек
çук иккен,
Ман тавра тĕнче хăй
çаврăннă иккен.
Ах, епле тăратчĕ
савăк самани,
Савнисем çумрахчĕ,
çукчĕ савманни.

Чăвашсем ахаль-и пӳрт
хăпартнă чух
Никĕсе хураççĕ çирĕм
пилĕк пус?
Ылтăнăм пулман ман,
кĕмĕлĕм те çук, –
Чун уçмалăх пулнă
çирĕм пилĕк тус.

Шутласа каланă
сăмахсем хитре,
Виççĕ виçнĕ утăм –
укçари пичет.
Мĕншĕн çывăрмарĕ
вăхăт сехетре?
Мĕншĕн пур пĕтет те
мĕншĕн çук çитет?..

III

Ватлăхра вăраххăн
юлтăм вăхăтран,
Тин хуса çитеймĕп
урхамахăма.
Кукленсе шыратăп эпĕ
ăнсăртран
Çул çинче çухатнă йĕс
таканăма.

Ав, çынсем килеççĕ
шавлă пасара –
Эпĕ тухнă ĕнтĕ каялла
кайма.
Мĕн илни-качкийĕ –
лавăм çап-çара,
Чапĕ те, хисеп те çуккă
пуç тайма.

Уява кĕтетĕн кĕтнĕн
савнине,
Ташласа иртет те,
тунсăх çеç юлать.
Курма çех-ши килтĕм
çакă тĕнчене?
Куртăм та – ăна та
хăварас пулать.

Тав туман курканăн
сим-пылакĕ çук,
Пĕччене ĕçмешкĕн пирĕн
йăла çук.
Айăп ан тусамăр,
хĕрлĕ чечексем,
Сирĕн хушшăра эп
тăрăнса ӳксен...

Шупашкар,
1987 ç.

* * *

Тав сăмахне кама каламалла
Ачалăха тухас пулсан калла?
Иртнисене аса иле-иле
Килсе те çитрĕм ак
тăван киле.

Аван-и, пахчаран пуçа чиксе
Урамалла пăхан шур
чечексем?
Ик чӳрече мана пахча енчен
Анне пек куç илмесĕр
кĕтрĕç, тен...

Хура кăпчанкăран ал туйине
Хурса эп хăварам
хапха умне -
Хам çулсенчен катсассăн
ик сумне,
Чупсах хăпарăп
картлашка çине.

Эй, çурт хуçи, эй,
шурă пирĕшти,
Атте каларăш, ырă килĕшпи,
Кил вучахне эс
сӳнтермерĕн-и,
Кĕлне çилпе
эс вĕçтермерĕн-и?..

Ачалăх иртнĕ вырăн тĕлĕпе
Аса илӳ вĕçет сар
лĕпĕш пек:
Унта ларать кăштах,
кунта ларать,
Чи тутлă, пыллă
вăхăт пуçтарать.

Путек хырса пĕтернĕ кăмака
Усрать иккен
кĕслевçĕ-шăрчăка.
Ахаль-и асатте – кĕсле ăсти
Унта хуратчĕ кăшт
кăвас чусти.

Мачча кашти çинче
юман пăта
Сăпка çакмашкăн хатĕр,
тупата.
Сăпки те пур –
сиктерекенĕ çук,
Юрри те пур –
ĕнĕрлекенĕ çук...

Турат куççем
мана кураççĕ-и?
Сухăрĕсем юхса тăраççĕ-и?
Сухăрĕсем юхса тăраççĕ-и,
Мăк сухала кĕрсе тулаççĕ-и?

Урхамахсем сап-сарă
пушăтран,
Урисене хуçман-и
ăнсăртран?
Хитре пĕтен
юмахăн тĕнчине
Илсе каяр-и ырă çынсене?

Юмах – чуна
йăпатмăш япала,
Чăн пурнăçа пайлаймăн
çурмалла:
Хурăнлăхпа пĕрле
пур хырлăх та,
Ырăлăхпа пĕрле пур
хурлăх та.

Каçарăр, тантăшсем, –
виç кунлăха
Мĕн-ма килес ман
йӳçĕ чăнлăха.
Ачалăх çĕрĕнче
мĕн пур илем,
Ача ăсĕпелех унта вилем.

● *Спорт*

Хăвăртрах, çӳллĕрех, вăйлăрах

Иртнĕ кану кунĕсенче Йĕпреçри «Патвар» физкультурăпа сывлăх комплексĕн никĕсĕ çинче республикăри энергетика отраслĕн ĕçченĕсен спартакиади пулчĕ. Йĕлтĕр çине «Атăл çинчи МРСК» АУО филиалĕн – «Чăвашэнерго» ĕçченĕсем кăна мар, подряд организацийĕсенче – «Чăваш автотранспорт компанийĕ», «Чăвашэнергосетьремонт» АУОсенче, «Инженери центрĕ» ОООра – вăй хуракансем те тăчĕç. Спартакиадăна уçма Атăл çинчи МРСК гендиректорĕн çумĕ – «Чăвашэнерго» филиал директорĕ Дмитрий Иванов, Йĕпреç районадминистрацийĕн пуçлăхĕ Анатолий Петров хутшăнчĕç, ăмăртма тухакансене ăнăçу сунчĕç.

Икĕ километрлă дистанцие чи малтан 35 çулченхи арçынсем тухрĕç. Улатăр производство уйрăмĕн Хĕрлĕ Чутайри РЭС электромонтерĕ Алексей Патьянов пуçламăшĕнчех мала ӳкрĕ те – çĕнтерĕве никама та памарĕ. Ун хыççăн финиша Çурçĕр производство уйрăмĕн Элĕкри РЭС электромонтерĕ Владимир Елизаров çитрĕ. Кăнтăр производство уйрăмĕн Йĕпреçри РЭСăн ГБЭУ инженерĕ Алексей Морозов виççĕмĕш пулчĕ.

49 çулченхи тата 50 çултан аслăрах арçынсен чупăвĕсенче вара «Кăнтăртисем» чăннипех пултаруллă пулчĕç. Малтанхисен ушкăнĕнче кăнтăр производство уйрăмĕн ПТО инженерне Александр Тихонова çитекен пулмарĕ. Сăмах май, Алексей Михайлович çуллен ăнăçупа тĕлĕнтерет. Ун хыççăн управлени аппарачĕн филиал представителĕ дистанцие хыçа хăварчĕ – «Чăвашэнерго» УКСĕн строительствăна йĕркелекен пайĕн тĕп специалисчĕ Евгений Терентьев 2-мĕш вырăн йышăнчĕ. 3-мĕшĕнче – Чăвашавтотранспорт компанийĕн водителĕ Николай Петров.

50 урлă каçнă арçынсенчен Кăнтăр производство уйрăмĕн Канашри РЭС пуçлăхĕ Василий Агусев /сăн ӳкерчĕкре/ чи маттурри пулчĕ. 2-3-мĕш вырăнсене Çурçĕр производство уйрăмĕн ĕçченĕсем Юрий Павловпа Вениамин Константинов йышăнчĕç.

Хĕрарăмсем те маххă памарĕç. Пĕр километра чупса 35 çулченхисен хушшинче Улатăр производство уйрăмĕн Пăрачкаври РЭСĕн баланс тата электроэнергие шута илес енĕпе ĕçлекен ушкăнĕн контролерĕ Людмила Еремина мала тухрĕ. Ун хыççăн – Çурçĕр производство уйрăмĕнче вăй хуракан Марина Ивановăпа управлени аппарачĕн бухгалтерĕ Дарья Кузина. 49 çулченхи хĕрарăмсен хушшинче «Çурçĕрсен» представителĕ Алевтина Федорова, Улатăр производство уйрăмĕн ĕçченĕ Инна Арлашкина тата Çурçĕр производство уйрăмĕн ĕçченĕ Инна Кузнецова малта пулчĕç. 50-ран аслăраххисен тупăшăвĕнче Алевтина Скворцова /Улатăр ПУ/, Елена Степанова /ĕç тăвакан аппарат/ тата Нина Тетерина /Чăваш автотранспорт компанийĕ/ 1-3-мĕш вырăнсене тухрĕç.

Командăсен пĕтĕмĕшле зачетĕнче Çурçĕр производство уйрăмĕн ĕçченĕсем çĕнтерчĕç. Улатăр производство уйрăмĕн команди 2 очко çеç сахалрах пухрĕ – 2-мĕш вырăнта. «Чăвашэнергон» управлени аппарачĕн команди – 3-мĕш.

Çĕнтерӳçĕсене медальсемпе, дипломсемпе тата хаклă парнесемпе хавхалантарчĕç. Энергетиксем çакнашкал ăмăртусене малашне те ирттермеллине палăртрĕç: «Чи кирли çĕнтерни мар вĕт, пĕрле пухăнни – хутшăнни. Çакнашкал тупăшусем коллектива туслаштарма, сывă пурнăç йĕркине тытса пыма пулăшаççĕ». Ăмăртăва хутшăнакан ĕçтешĕсене хавхалантарма килнĕ ытти энергетик та тунсăхламарĕ: лашасемпе катаччи чупрĕç, савăнăçлă конкурссене хутшăнчĕç. Сăмах май, спорт мероприятийĕсем «Чăвашэнергон» пуçламăш профсоюз организацийĕ пуçарнипе иртеççĕ – ку хутĕнче те çаплах пулчĕ.

■ **Николай ДМИТРИЕВ**

Пĕр тăван Ивановсене асăнса

● *В.Нягин çĕнтерӳçĕсемпе призерсене саламлать.*

Вăрмар районĕнчи Энĕшпуçĕнче СССР спорт мастерĕсене, пушар хуралĕн офицерĕсене – пĕр тăван Ивановсене асăнса йĕлтĕрçĕсен уçă ăмăртăвĕ иртрĕ. Йăлана кĕнĕ çак мероприятие йĕркелессипе чылай çул ĕнтĕ пушар хуралĕн ветеранĕ, шалти службăн отставкăри полковникĕ Василий Нягин тăрăшать. Кăçал ăмăртăва Раççей истори çулталăкне халалларĕç.

Старта чи малтан Тăван çĕр-шывăн Аслă вăрçин ветеранĕсем тухрĕç. Чăн та, вĕсем йĕлтĕрпе ярăнмарĕç: 1418 утăмлă – хăрушă вăрçă шăпах çавăн чухлĕ талăк пынă – дистанцие утса тухрĕç. Çак йышра пушар хуралĕн аксакалĕсем – Н.К.Константинов, Д.Е.Егоров, Н.М.Михайлов; М.К.Константинова, Н.П.Степанова тыл ветеранĕсем пулчĕç, вĕсем пурте 80 çултан иртнĕ. Ăмăртăва килнисем вăрçăра пуç хунисене асăнса лартнă палăк умне чечексем хучĕç.

Йĕлтĕр йĕрĕ çине ик çĕре яхăн çын тăчĕ: шкул ачисем те, çитĕннисем те. 1, 3 тата 5 километрлă дистанцисенче Вăрмарсем çеç мар, юнашар районсен, Шупашкар, Çĕнĕ Шупашкар, Канаш, Çĕрпӳ хулисен представителĕсем те хăйсен вăйĕпе хăвăртлăхне виçрĕç. Çĕнтерӳçĕсем парнесене тивĕçрĕç.

Ăмăрту хыççăн ялти вулавăшра тĕл пулу иртрĕ, пушарнăйсем ачасен ыйтăвĕсене хуравларĕç. Шкулта вĕренекенсем вут-çулăма мĕнле сӳнтермеллине каласа пачĕç. Вĕсем огнетушительпе тĕрĕс мĕнле усă курмаллине те пĕлеççĕ – ку темăна ачасене ОБЖ урокĕсенче ăнлантарнă. Çакна палăртса хăварар: Энĕшпуçĕнчи вăтам шкула пĕтернисенчен чылайăшĕ – 100 ытла çын – пурнăçне пушар хуралĕпе çыхăнтарнă, çав шутран 34-шĕ – офицер. Вĕсемпе ентешĕсем тивĕçлипе мухтанаççĕ.

■ **Ирина КЛЕМЕНТЬЕВА**

● *Çул çинче*

Эпĕ те эп мар, машина та манăн мар...

Куславкка çынни ӳсĕрле руль умне ларнине те, аварие лекнине те ас тумасть. Хирĕç килнĕ автомобильте пулнă хĕр ача вилĕмĕшĕн хăй çителĕклĕ явап тытнă тесе шухăшлать...

Автомобильсем туса кăларакан компанисенчен нумайăшĕ паян транспорт хатĕрĕсене ятарлă хăрушсăрлăх системисемпе тивĕçтерет, вĕсем машинăпа ӳсĕрле усă курма чăрмантараççĕ. Вăрмарти ветеринари станцийĕн «Жигулийĕн», шел те, çавнашкал хатĕр пулман. Çавна май кунта нумаях пулмасть кăна ĕçлеме пуçланă бухгалтера, ӳсĕрскере, 2010 çулхи çурла уйăхĕнчи пĕр каçхине ĕçрен служба машинипе тухса кайма нимĕн те чăрмантарман. Ку автомобиле бухгалтера çирĕплетсе паман, уçă унăн аллине ăнсăртран лекнĕ. Автобуса ĕлкĕрме васкакан водитель машина уççине вахтăна кĕртсе пама ыйтнă та... Вăл бухгалтер çав уçăпа усă курма пултарасси пирки шухăшламан та.

30 çулти арçын вара Вăрмарта пурăнакан çемйине курма машинăпа каяс тенĕ. Тĕрĕссипе, служба автомобильне вăрласа кайнă – кун пирки шухăшламан. Ĕçсен тинĕс те чĕр куççи таран тесе ахальтен каламаççĕ. Шăпах çавăнпа ĕнтĕ Раççейре аварие лекнĕ кашни саккăрмĕш водитель ӳсĕр пулнă. «Атăл-М7» автоçулăн 774-мĕш километрĕнче «Жигули» пысăк груз турттаракан машинăсен колоннинчен çул айккипе иртме тăнă – водителе «итлеми» пулнă. «Семерка» çулăн транспорт хирĕç килекен енне вирхĕнсе тухнă – Рязань облаçĕнчен çула тухнă çемье ларса пынă «Окапа» çапăннă.

Шел, унăн 70 çулти водителĕ аварие сирсе ярайман. Хăй, унăн хĕрĕпе мăнукĕсем йывăр суранланнă. Хĕр ачасенчен пĕрне, 12-ри Ленăна, ытла та йывăр пулнине кура Шупашкарти больницăна ăсатнă. Врачсем хăйсенчен килнине пĕтĕмпех тунă пулин те медицина вăйсăрлăхне йышăнмах тивнĕ – пĕчĕк Лена темиçе кунран сывлама пăрахнă. Вăл машинăн хыçалти ларкăчĕ çинче пулнă, анчах çапăннă май «Ока» лапчăнсах ларнă та – хыçалти ларкăч çинчискер те çăлăнса юлайман.

ВАЗран та тимĕр-тăмăр купи çеç юлнă. Аварие курнисенчен пĕри, инçе çул çӳрекен водитель, çăмăл машина унăн грузовикĕн çумĕпе çул айккипе пысăк хăвăртлăхпа иртни çинчен калать. Груз турттаракан «Мерседесăн» сехетри хăвăртлăхĕ çав самантра 80 км пулнă, эппин, «семерка» чылай хăвăртрах пынă. Вăл грузовиксен колоннинчи КамАЗран та иртнĕ, унтан вара «Жигули» тăруках сулахаялла ывтăннă. Аварие курнисем, паллах, тӳрех чарăннă – çынсене пулăшма васканă. Пуçтаха хăйне салонран кăларнă чух унтан эрех кĕленчисем тухса ӳкнĕ. Водительтен хăйĕнчен те эрех шăрши пенĕ.

Ют автомобильпе çапла çула тухни уншăн та хакла ларнă. Хăй те пĕр вăхăт комăра пулнă, пуçне йывăр амантнă. Пуç мимине сиенлени ахаль иртменни паллă. Унăн вăрах сипленме тивнĕ, виççĕмĕш ушкăн инваличĕ пулса тăнă. Мĕн пулса иртнине пачах ас туманни çине йăвантарса машина вăрласа кайни, унпа авари туни пирки кăтартусем пама килĕшмен. Чăн та, служба машинине вăрламан тесе çирĕплетет, пуçлăх ирĕк панипе çула тухнă-мĕн. Анчах ветеринари станцийĕн ĕçченĕсем унăн кăтартăвĕсене хирĕçленĕ.

Куславкка район полицийĕн преступленисене тĕпчекен уйрăмĕн пуçлăхĕ Алексей Людков пĕлтернĕ тăрăх – суд бухгалтера автомобиле правăна пăсса ярса илнĕшĕн тата ӳсĕрле руль умне ларса çул-йĕр правилисене пăснă май асăрханмасăр çынна вилĕм кӳнĕшĕн айăпласа тăвата çуллăха ирĕклĕхсĕр хăварма йышăннă. Анчах айăпланакан çак вердикт тĕлĕшпе Чăваш Енĕн Аслă судне çăхав çырнă. Аслă суд ыйтнипе хушма судпа психиатри экспертизисем иртнĕ. Анчах специалистсем Куславкка çынни чирлине çирĕплетмен. Эппин, татах суд ларăвĕсем пулĕç, хальлĕхе вара айăпланакан чирлине пула вĕсене вăхăтлăха чарнă.

Сăмах май, çакнашкал истори Шупашкарта та пулчĕ. Тĕп хула полицийĕн массăллă информаци хатĕрĕсемпе çыхăну тытакан инспекторĕ Наталья Венедиктова пĕлтернĕ тăрăх – Шупашкар районĕн 18 çулти каччи Çĕнĕ çула паллă тума хăй унччен ĕçленĕ вырăна, Гараж тăкăрлăкĕнчи базăна, килнĕ. Вăйлах ĕçсе лартнă хыççăн ăна гаражри ИЖ-2717 килĕшсе кайнă. Уççи те кунтах иккен... Вăрах шухăшласа тăман, руль умне кĕрсе ларнă. Телее, инçе каяйман. Шупашкар районĕнче машина ӳсĕр водителе «пăхăнма» пăрахнă та çул айккине сикнĕ, полици сотрудникĕсем çийĕнчех пырса çитнĕ. Транспорт хатĕрĕ çеç сиенленнĕ.

■ **Ольга ПАВЛОВА**

«Сывлăх» хаçатăн çĕнĕ номерĕ пичетленсе тухрĕ

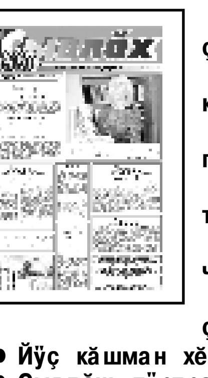

● Аллерги шатринчен – лавр çулçи.

● Аçтăрхан мăйăрĕпе пыл вăй кĕртеççĕ.

● Ура хытă шăнсан хур çăвĕн компресĕ лайăх.

● Каркаде чей пыр ыратнине ирттерет.

● Асăрханăр: улма-çырла тутиллĕ чее консервант хушаççĕ.

● Подаграран хура хурлăхан çулçи сиплет.

● Йӳç кăшман хĕлле уйрăмах вырăнлă.

● Сывлăш пӳртре япăхрах.

● Çирĕп те йăлтăркка çӳç вăрттăнлăхĕ.

● Мышцăсен чирĕнчен – миозитран – ӳсен-тăран сиплет.

● Ашшĕ-амăшне пулăшма "Маттурскерĕм манăн" ятарлă кăларăм.

● *Тĕрĕслев*

Çитменлĕхсем пур

ФСИН управленийĕн сипленсе юсанмалли 7-мĕш колонийĕнче тĕрĕслев ирттернĕ май уголовлă айăплава пурнăçламалли тата ытти саккуна пăснипе çыхăннă тĕслĕхсене тупса палăртнă.

Калăпăр, айăпланнă А.-на пуçлăх хушăвĕпе çĕвĕç должноçĕнчен хăтарнă. Çапла тума юраман, мĕншĕн тесен çав тапхăрта вăл сиплевре пулнă, çакна колонин медицина чаçĕ хĕрарăм ĕçлеме пултарайманнине ĕнентерекен хут парса çирĕплетнĕ.

Айăпланнă çын прависене пăсма юраманни пирки асăрхаттарса ЧР юсанмалли учрежденисенче саккунсене пăхăннине сăнаса тăракан Шупашкар прокурорĕ колони пуçлăхĕн ячĕпе представлени çырнă. Прокуратура ыйтнипе А.-на вăхăтлăх ĕçлейменшĕн пособи тӳленĕ, ĕçрен хăтарнине пăрахăçланă.

■ **Д.АЛЕКСЕЕВ,**
Шупашкар прокурорĕн пулăшуçи

Факс: /8352/ 28-83-70.
E-mail:hypar2008@rambler.ru
реклама пĕлтерӳ
Тел.: 28-83-70.
316-мĕш пӳлĕмре йышăнаççĕ.

ПРОДАЮ

10.Песок, гравий, щебень, керамблок, торф. Т. 8-919-671-61-46.

25.Гравмассу, керамблок, песок, торф. Доставка. Т. 8-902-327-75-85.

71. ПИЛОМАТЕРИАЛ любой, **срубы** в наличии и на заказ, **дрова, горбыль.** Т. 8-903-389-14-00.

99.ПЛАСТИКОВЫЕ ОКНА. Низкие цены. Замер, доставка – бесплатно. Т. 8-987-576-65-62.

чăваш халăх хаçачĕ
ХЫПАР
УЧРЕДИТЕЛЬСЕМ – ЧĂВАШ РЕСПУБЛИКИН МИНИСТРСЕН КАБИНЕЧĔ, "ХЫПАР" ХАÇАТ РЕДАКЦИЙĔ

Директор – тĕп редактор А.П.ЛЕОНТЬЕВ
Номер редакторĕ Г.А.МАКСИМОВ

РЕДКОЛЛЕГИ:
М.М.АРЛАНОВ /тĕп редактор çумĕ/
Т.В.ИЛЬИНА /яваплă секретарь/
А.П.ЛЕОНТЬЕВ / директор – тĕп редактор/
Г.А.МАКСИМОВ /тĕп редактор çумĕ/
А.Х.ЛУКИЯНОВА, Н.Г.СМИРНОВА

Адрес: 428019, ШУПАШКАР, ИВАН ЯКОВЛЕВ ПРОСПЕКЧĔ, 13, ПИЧЕТ ÇУРЧĔ, III ХУТ, "ХЫПАР".

ТЕЛЕФОНСЕМ
56-00-67 – директор – тĕп редактор
56-33-64 – тĕп редактор çумĕ
56-04-17 – тĕп редактор çумĕ
62-08-62 – секретариат, яваплă секретарь
пайсем:
28-85-01 – общество пурнăçĕпе политика пайĕ
56-05-21 – журналист тĕпчевĕсен тата куçару пайĕ
56-08-62 – экономика пайĕ
56-03-04, 28-85-91 – социаллă пурнăçпа вĕренӳ пайĕ
56-08-61 – культурăпа чăваш диаспорин пайĕ
56-04-26, 56-22-31 – хроникăпа хамăр корреспондентсен пайĕ

Электрон почти:
pop408@rambler.ru
hypar@chtts.ru

РЕКЛАМĂПА ПĔЛТЕРӲСЕНЕ 316-мĕш пӳлĕмре йышăнаççĕ. Тел. 28-83-70.

Тираж 7336. Заказ 674.